

Kjak

William Smith
Argir

Aftaná valið

Hatta var so tað. Tingið er mannað við 33 fólkom, á tremur av nýfíbertum íðinskapi. Nýggj stjórn er um at verða skipað við sigursharranum, Kaj Leo Holm Johannesen í løgmannssessinum. Og kloyvda fjøldin situr nú við bláum vónum og reyðum vónbrotum og vil ávíkavist frøðast og sálást.

Myndbórið lýst stóð valið millum keksasteik og lagkaku. Undan valinum hótti eg við, at eg kanska ikki fór á val. Eg fór kortini, men tað var ikki nóg mikið at fáa teir, ið einans lovaðu keksasteik, inn á ting. Lagkøkupolitikkurin sigraði. Vit hava valt útlit til at fáa nakrar tunnlar afturat gjøgnum meginlandsstöðið og gjøgnum okkara gjøgnumgataðu oyggjar. Flatskatt hava vit eisini valt – bara 40 prosent per capita – so vit fáa ráð at keypa okkum størri og betri flat-skíggjar við 'flat rate' breiðbandssambandi. Vit skulu í minsta lagi hava trý sjúkrahús, ið helst skulu virka sum hotell, og fyri alt í verðini ikki mugu standauttanfyri okkara persónliga tryggleikaøki. Samanhald, samhuga og skynsemi valdu vit frá. Reformpolitikkur kann ikki fremjast við flat-skatti. Snúningsdepilin hjá okkum er vorðin "Eg og mín tørvur". Vit vilja sleppa at draga hvør sína línu og verja okkara egnu áhugamál. Tað er ikki bara fiskivinnan, ið fær fríar ræsur.

Nú sita tey, vit valdu, á Gamla Apoteki og tingast um hvørja resept, tey skulu seta saman til fólkíð. Tilfarið kunna vit bara gita, men greitt er, at flatskatturin skal figgjast av pensjonist-unum, og danski skattgjaldarin skal figgja tann

ultra-liberala róman á lagkøkuni. Hvør, ið skal fara biddaragongdina til Danmarkar, fáa vit at síggja. Samstundis taka okkara fund-raising-hetjur sær tykni av, at grikkar skammleysir snulta upp á eurolondini. Vit skilja væl, hví tey kveistra etiskar og moralskar spurningar frá sær.

Moralurin í lagkøkupolitikkinum er nevnliga eisini lagskipaður. Fleiri av okkara kristiliga sinnaðu tinglimum skíra darwinistisku útviklingslæruna sum heiðinskapur og gudloysi. Hon er ein vanæran ímóti gamlastamentligu skapanarmytuni, fisa tey. Men biða nú – er ikki okkurt mótsagnarkent millum lagkøkupolitikkin og tann gudsóttandi moralin? Tað er ikki sørt hugvekjandi, at tey agitera við støði í gamla testamentliga grundsetninginum: "Tú mást ikki hava aðrar gudar enn meg", men reka politikk eftir grundsetninginum í evolutionsteoriini: Survival of the fittest.

Vit fáa tað, vit hava uppiborið. Tað eiga vit at leggja okkum í geyma fyri næsta løgtingsval.

Eyðstein Poulsen

Fiskivinnan, flakavinnan og framtíðin

Liberalur hugsanarháttur við móguleikum. Soleiðis koma vit fram á leið. Soleiðis eiga vit at stýra okkara flaka- og fiskivinnu burturúr tí píndu og fastlagdu støðu, hesar vinnur eru í anno 2011.

Loysnin í einum pakka

Arbeiðast má fram ímóti at gera ein heildarpakka, ið inniber loysnir fyri allar sektorar í vinnuni. Øll aspektir mugu við, og ongín lutur eigur at liggja eftir. Útsagnir, ið kunnu avlaga partar av vinnuni, mugu steðga. Eitt slag av fiskivinnureformi, har øll vinnan fær móguleikar, og sum inniber loysnir, heldur enn hótanir og forðingar sum nú.

Flakavinnan og heimaflotin

At tvinna fiskivinnuna á landi saman við fiskivinnuna á sjónum er ikki til gagns fyri nakran. Hesin hugburður má broytast í ein ávisan mun. Tó skal hetta gerast soleiðis, at báðar vinnur fáa sum mest burturúr.

Grundleggjandi fortreyt

Uppskriftin uppá eina nýggja tíð fyri flotan má innibera, at 2018 skal vekk úr hugaheimi froyoying. Vinnan fer ikki at virka undir vanligum íløgu-/lánstreytum, so leingi eitt evstamark er sett fyri ræðisrættin, serliga tá ongin veit, hvar tey standa eftir 2018. Fortreytin fyri íløgum og framburði er trygg ognarviðurskipti. Ein grundleggjandi íløgustrategi, ið ikki kann burturforklárast. Tí má hendan hótan burtur.

Lívfrøðiliga burðardyggh fiskivinna

Her skal grundleggjandi hugburðsbroyting til. Veðiorkan á landgrunninum er í dag á søguliga lágum støði. Flotin fiskar ikki á leiðum, ið roknistykkið hjá serfrøðini nýtir í sínum tilmæli. Hetta má og skal broytast. Politikkurin eigur

at leggja seg eftir at gera grundleggjandi broytingar viðvíkjandi hvussu vit ynskja at rokna veiðiorkuna út. Tað má og skal geva meining fyri tann, ið tað rakar. Frøðin skal tillaga síni tilmæli til fiskidagaskipanina, friðaðu økini runt grunnin mugu eftirmetast, og ávirkanin av hesum má staðfestast. Markið fyri Ytru Leið má takast upp til kjak og broytast. Fiskidagar á djúpum vatni eiga ikki, sum nú, at verða nýttir í einum tosakaroknistykki.

Soleiðis sum vit fiska nú, er onki sum týðir uppá, at vit fiska annað enn burðardygt. Tað eru tillagingar í roknistykkinum, ið skulu prógva hetta, og somuleiðis skulu vit leggja lang-tíðarætlanir um hvussu vit tillaga okkum, tá náttúruumstøður broyta tilfeingið í sjónum. Vit skulu tora at fiska. Vit skulu gera eina skipan, ið gevur heimaflotanum góðar umstøður at broyta sítt mynstur eftir náttúrunnar leiki. Bert við at taka atlit til heildina á landgrunninum kunnu vit taka avgerðir, ið geva meining fyri tey, ið skulu umsita hesa vinnu.

Skulu vit lóggeva ella lokka vinnuna

Vinnan verður í dag stýrd við lóggávu um bæði eitt og annað. Hesum amboðum kenna vit øll avleiðingarnar av. Tað eru tveir hættir at stýra uppá – tann dømandi og tann lokkandi stýrihátturin. Tað er ongin ivi um, at loysast má upp fyri lógarverkinum, so vinnan fær loyvi at fara tann rætta vegin. Vinnan hevur tær bestu loysnirnar, og tí má vinnan sleppa meira enn bara hoyrast. Vinnan má sleppa at hava fríar ræsur at stýra seg burtur úr trongu støðuni, hon er í.

Stuðul til flakavinnuna

Fyri at stuðla undir, at flakavinnan fær munandi betri rávørugrundarlag, má avgerð takast um afturbering av tolli

av innfluttum frystum fiski, soleiðis at hendan vinna fær bæði støduga og betri atgongd til rávøru. Hetta fer at seta krøv til infrakervið á landi, og við einari tilíkkari politiskari avgerð fer hendan vinnan at gera íløgur í upptiðningaranlegg til frystan fisk, ið eisini er vegurin fram. Samstundis sum hetta verður sett í gildi, má man politiskt seta kraftiga inn við nýggjum samráðingum við ES um eina betri tollavtalu, so hesin figgjarligi fløskuhálsur hvørvur.

Góðskan á frystari vøru kann ikki samanberast við fisk, ið hevur ligið feskur í 6-10 dagar. At tosa um at heimaflotin skal gera styttri túrar er eitt luftkastell, tí hvørki geografiskt, metereologiskt ella biologiskt inniber hetta figgjarligar fortreytir, ið flotin kann liva undir.

Tíðin er grundleggjandi forðingin í allari flaka- og fiskivinnuniskipanini, so leingi vit ynskja at sigla veiðuna feska til lands. Við at frysta umborð tekur tú størsta hótanarfaktorin út úr allari skipanini. Hetta krevur sjálvandi stórar íløgur og harvið figging. Tí er tað avgerandi at ræðisrættindini koma í rættlag.

Tey skip/bátar, ið framhaldandi fara at sigla við feskum fiski til lands, eitt nú útróðrarflotin, fara ikki at merkja stórar broytingar, tí sum nú er, standa flakavirkini seg ikki í kappingini um feskasta fiskin, tí verður hann útfluttur óvirkaður. Hetta fer tí ikki at verða ein trupulleiki fyri teir, ið framhaldandi fara at veita feskum fisk. Men tá verður gingið burtur frá, at komið verður við fiski, ið er meira enn fáar dagar gamal. Vit hoyra, at góðskan og haggreiðingin umborð á froyoyiskum skipum er vánalig. Hetta er lutvíst rætt, men haggreiðingin feilar onki. Tað er goymslan, ið spillir fiskin og stigvíst minkar um góðskuna. Við frysting

steðgar tú allari niðurbrótandi prosessini, og tí verður góðskan varðveitt.

Sum eg nevndi í byrjanini, so er tað ein avgerandi fakturur fyri framburði, at man ikki pilkar eitt av omanfyrinevndu út úr hesari tilgongd, men at alt verður sett í verk við skili. Hetta er ein tilgongd, ið má skipast rætt.

Fígging

Síðstu mongu árinum hava vit sæð, at bankavinnan hevur brúkt tað mesta av síni orku at figgja flotan, so hvørt skip hava skift eigarar. Fígging til framburð ella menning hevur ikki ligið fremst. Tí kann hugsast, at landið átti at sett inn á ein ella annan hátt, soleiðis at heimaflotin og flakavinnan fáa eina lagaliga tilgongd at útvega figging fyri at menna seg burturúr hesi fortíðarligu støðu, vinnan av mongum orsökum er komin í, nú vit skriva 2011. Landið kundi sett inn við politiskum stabiliteti, ella við beinleiðis bankavirksemi, um tað er neyðugt.

Hetta er ein tilgongd, ið verður øllum froyoyingum at frama.

Tað eru triggjar orsøkir til at fáa hetta sett í verk sum skjótast:

1. Vit mugu skapa inntøkur fyri at varðveita og tryggja tað sosiala undirstøðukervið.
2. Við hesum tryggja vit froyoyum figgjarligan stabilitet, so danska Figgjar-eftirlitið ikki fær møguleikan at pantseta enn meira enn ta hálvu milliardina, ið longu er pantssett í eini komandi oljuvinnu.
3. Henda bjarging gevur figgjarligar móguleikar og umstøður til útbúgving av okkara borgarum, ið m.a. eisini skal gera samfelagið til reiðar til eina komandi oljuvinnu.

Framtíðin er okkara, um vit bert tora at taka ímóti henni.